

Melléklet:

A Magyar Földrajzi Társaság NAT óraszámaira vonatkozó módosítási javaslatai

Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók összes óraterhelése ne növekedjen, ezért a „földrajz” tantárgy általános és középiskolai összóraszámának 9 órára történő emelését, kizárólag az átfedések, a párhuzamosságok megszüntetésével más tantárgyak óraszám csökkentésével tartjuk megoldhatónak.

- Az általános iskolák 7-8. évfolyamain tervezett új „társadalmi ismeretek” nevű tantárgy témakörei jó néhány, hagyományosan Magyarország földrajzánál is tárgyalt témakört tartalmaznak; a tartalmi átfedések, párhuzamosságok kiküszöböléséért kérjük, hogy a 8. évfolyamon a haza földrajzát tárgyaló „földrajz”-ot heti egy órával növeljék meg a „társadalmi ismeretek” tantárgy rovására.
- A középiskolai oktatás során a földrajztanár kollégák egyre gyakrabban használnak digitális módszereket (GPS, térinformatika, digitális térképészet, szabad felhasználású online felületek, applikációk, blogok, keresőrendszerek stb.), illetve diákokat munkáltató egyéb interaktív IKT módszereket. Számos és igen népszerű továbbképzés is folyik e téren. Ezért úgy gondoljuk, hogy méltánylandó lenne, ha 9. évfolyamon a „digitális technológia és kultúra” tantárgy rovására heti egy órával emelnék a földrajz heti óraszámát. Nem vitatjuk a „digitális technológia és kultúra” tantárgy fontosságát, de meggyőződésünk szerint a digitális ismeretek a használat során, a tanórai, akár földrajzórai gyakorlatban is elsajátításra kerülhetnek. Ez összhangban van a NAT tervezének azon elgondolásával, hogy *“a tanulási feladatok gyakorlati és életszerű vonatkozásokkal kapcsolódnak össze.”*
- A földrajz 2 órás tantárgyként jelenjen meg a 11. évfolyamon, ugyanakkor a „digitális technológia és kultúra” tantárgy óraszámát kettőről egyre csökkenjen a 11. évfolyamon, és szintén egy órával csökkenjen a szabadon választható órakeret, vagy háromról heti kettőre csökkenjen a történelem óraszámát. A földrajz 11. osztályban történő megjelenését az is indokolja, hogy a középiskolai tanulók sokkal fogékonyabbak a földrajz által igényelt összegző gondolkodásra a 11. évfolyamon, mint a korábbi évfolyamokon. A földrajz, ennek ellenére, sajnálatos módon eddig nem jelent meg mint kötelező tantárgy a 11. évfolyamos tantervekben.
- Mivel a 9. évfolyamos fizika tananyag több helyen (például a Naprendszer, Holdfázisok, globális felmelegedés, időjárás, éghajlat, globális környezeti problémák) jelentős átfedést mutat az 9. évfolyamos földrajz tananyaggal, ezért a párhuzamosságok, felesleges ismétlések kiiktatására javasoljuk, hogy a 9. évfolyamos földrajz heti óraszámát a tervezetben szereplő egyről kettőre emelkedjen, míg a fizika óraszámát háromról kettőre csökkenjen.
- Mivel a szabadon választható tematikájú órakeret a 7-8. évfolyamon heti 2 óra 9-10. évfolyamon heti 3 óra, ezért lehetőség lenne a földrajz heti óraszámának heti egy órával való növelésére a szabadon választható tárgyak rovására 9. évfolyamon.

Javasoljuk a „földrajz” tantárgy hagyományos témakörei közé tartozó eredménycélok esetében a más tantárgyakkal való párhuzamosságok megszüntetését.

Mivel ezek a témakörök a földrajz tantervében is megjelennek, ezért kérjük, hogy kerüljenek törlésre más tantárgyak tanterveiből az új NAT-ban.

A jelenleg más tantárgyak tananyagához kapcsolódó, de a földrajzéhoz átteendő oktatási és nevelési célok:

tantárgy	évfolyam	oktatási és nevelési cél	oldal
társadalmi ismeretek	8.	„Ismeri településének, lakóhelyének értékeit....”	107.
		“Megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.”	107.
		Társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban.”	107.
	12.	“Társaival megbeszéli a nemzeti érzület sajátosságait és a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formáit.”	110.
		“Véleményt alkot a nemzetek és a globalizáció összefüggéseiről.”	110.
		“Felismeri a világ magyarsága, mint nemzeti közösség összetartozásának jelentőségét.”	110.
		„Értelmezi a népesedési folyamatokat.”	110.
		“Ismeri a mai magyar társadalom vagyoni-jövedelmi tagolódását, értelmezi a mobilitási folyamatokat.”	110.
biológia	9–10.	„Példák alapján elemzi a környezeti károk, a levegő-, a víz- és a talajszennyeződés, az ipari- és természeti katasztrófák okait, következtet ezeknek az élő rendszerekre gyakorolt hatására.”	159.
		„Pozitív jövőképpel rendelkezik, a globális problémákat a „megelőzés, csökkentés, alkalmazkodás” összefüggésében szemléli.”	159.
		„Érvet a Föld, mint élő bolygó egyedisége mellett.”	159.
fizika	7–8.	„Ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének problémáját, és ehhez érvekkel alátámasztott magyarázatot ad.”	166.
		„Ismeri a globális felmelegedés problémájának összetevőit, lehetséges okait, a Föld nyersanyagkészlete kimerülésének következményeit, és az emberi tevékenység természetire gyakorolt negatív hatásának lehetséges következményeit. Ezt példákkal illusztrálja és érvekkel támasztja alá.”	166.
		„Egyszerű modellt készít az üvegházhatás demonstrálására, méréssel igazolja a hőmérséklet emelkedését.”	166.
		„Ismeri a csillagképek szerepét a tájékozódásban, ismeri a sarkcsillagot.”	166.
	9–10.	„Érti a nappalok és éjszakák változásának okát, a Hold fázisainak változását, a bolygók Nap körüli keringését, a Nap szerepét a Naprendszerben.”	168.
		„A Föld, a Naprendszer és a világegyetem, a Föld jövője, megóvása, az űrkutatás eredményei.”	169.
		„Tájékozottak Földünket és környezetünket fenyegető globális problémákban, ismerik az emberi tevékenység szerepét ezek kialakulásában.”	170.
		„Tisztában van a globális felmelegedés kérdésével, az üvegházhatás jelenségével a természetben, a jelenség erősségének és az emberi tevékenységnek a kapcsolatával.”	171.
		“El tudja helyezni lakóhelyét a Földön, a Föld helyét a Naprendszerben, a Naprendszer helyét galaxisunkban és az univerzumban.”	171.

tantárgy	évfolyam	oktatási és nevelési cél	oldal
fizika	9–10.	„A tanuló ismeri a legfontosabb természeti jelenségeket (például: időjárás és éghajlat, légköri jelenségek, az égbolt változásai, földrengés, a vízzel kapcsolatos jelenségek: áramlatok, szökőár.), azok megfelelően egyszerűsített, a fizikai mennyiségeken és törvényeken alapuló magyarázatait.”	171.
		„Ismeri a légnyomás változó jellegét, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát.”	171.
		„Ismeri a Naprendszer bolygóit, azok legfontosabb jellemzőit, a Föld mozgásának legfontosabb sajátosságait, a Föld és Hold kölcsönhatásait.”	175.
		„Ismeri a Hold fázisait, a Hold felszínének legfontosabb jellemzőit, a holdfogyatkozás és napfogyatkozás jelenségét.”	175.

A “természettudomány” tantárgy témakörei közül túl korainak tartjuk az 5-6. évfolyamos általános iskolás korosztály számára az alábbi témaköröket, ezért javasoljuk ezen mondatok törlését, vagy a tanulók korosztályi jellemzőit jobban figyelembe vevő módosítását:

tantárgy	év-folyam	oktatási és nevelési cél	oldal
természettudomány	5-6.	„Vizsgálatokat hajt végre a talajjal annak fizikai tulajdonságainak megismerésére.”	136.
		„Leolvassa és értékeli az éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait.”	136.
		„Megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket.”	137.
		„Tájékozódik a terepen térképvázlattal és GPS segítségével.”	137.
		„Használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.”	137.
		„Felismeri, összehasonlítja és modellezi a belső és a külső erők hatásait.”	138.
		„Magyarázza a felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közötti összefüggéseket.”	138.
		„Összehasonlítja az éghajlati övezeteket.”	139.
		„Piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást.”	139.

Budapest, 2018. szeptember 7.

Prof. Dr. Csorba Péter
a Magyar Földrajzi Társaság Elnöke